

מועד קטן כה

משנה. אין קורעין, ולא חולצין, ואין מברין, אלא קרוביו של מת. ואין מברין אלא על מטה זקופה.

קושי	המקור שממנו מקשים	תירוץ
ואפילו חכם?	והתניא: חכם שמת - הכל קרוביו. הכל קורעין עליו, והכל חולצין עליו, והכל מברין עליו ברחבה!	לא צריכא דלאו חכם הוא.
ואי אדם כשר הוא - חיובי מיחייב למיקרע	דתניא: מפני מה בניו ובנותיו של אדם מתים כשהן קטנים - כדי שיבכה ויתאבל על אדם כשר. יבכה ויתאבל? ערבונא קא שקיל מיניה? אלא: מפני שלא בכה והתאבל על אדם כשר. שכל הבוכה ומתאבל על אדם כשר - מוחלין לו על כל עונותיו בשביל כבודו שעשה לו!	דלאו אדם כשר הוא
אי דקאי התם בשעת יציאת נשמה - חיובי מיחייב	דתניא: רבי שמעון בן אלעזר אומר, העומד על המת בשעת יציאת נשמה - חייב לקרוע. למה זה דומה - לספר תורה שנשרף, שחייב לקרוע!	דלא קאי התם בשעת יציאת נשמה

מעשה: כי נח נפשיה דרב ספרא לא קרעו רבנן עליה. אמרי: לא גמרינן מיניה. תגובת אביי: אמר להו אביי: מי תניא הרב שמת? חכם שמת תניא. ועוד: כל יומא שמעתתיה בפומין בבי מדרשא.

תגובת הרבנים לדברי אביי: סבור: מה דהוה - הוה.

תגובת אביי: אמר להו אביי: תנינא: חכם, כל זמן שעוסקין בהספד - חייבין לקרוע.

תגובת הרבנים לדברי אביי: סבור למיקרע לאלתר.

תגובת אביי: אמר להו אביי, תניא: חכם כבודו בהספידו.

מעשה: כי נח נפשיה דרב הונא, סבור לאותובי ספר תורה אפורייה. תגובת רב חסדא: אמר להו רב חסדא: מילתא דבחייה לא סבירא ליה, השתא ליקום (ליה) ליעבד ליה? דאמר רב תחליפא: אנא חזיתיה לרב הונא דבעי למיתב אפורייה, והוה מנח ספר תורה עליה. וכף כדא אארעא ואותיב ספר תורה עילויה. אלמא קסבר: אסור לישב על גבי מטה שספר תורה מונח עליה.

דבר שני שקרה בשעת מיתתו: לא הוה נפיק פוריא מבבא

הצעה	דחיית רב חסדא
סבור לשלוולי דרך גגין	הא גמירנא מיניה: חכם כבודו דרך פתח.
סבור לאשנווי מפוריא לפוריא	הכי גמירנא מיניה: חכם, כבודו במטה ראשונה. דאמר רב יהודה אמר רב: מנין לחכם שכבודו במטה ראשונה - שנאמר <i>וירכבו את ארון האלהים אל צלפה חדשה.</i>
פרוס בבא, ואפקוה	

דברי הספד: פתח עליה רבי אבא: ראוי היה רבינו שתשרה עליו שכינה, אלא שבבל גרמה ליה.

קושי: מתיב רב נחמן בר חסדא, ואמרי לה רב חנן בר חסדא: *היה היה דמר ה' אל*

חלקאל בן גווי הכהן בארץ כשדים!

תירוץ: טפח ליה אבוה בסנדליה. אמר ליה: לאו אמינא לך לא תיטרוד עלמא? מאי

היה - שהיה כבר.

דבר שלישי שקרה במיתתו: כי אסקוה להתם:

אמרו ליה לרבי אמי ולרבי אסי: רב הונא אתי.

אמרו: כי הוינן התם לא הוה לן לדלויי רישין מיניה, השתא אתינן הכא אתא בתרין?

אמרו להו: ארונו בא.

רבי אמי ורבי אסי נפוק, רבי אילא ורבי חנינא לא נפוק.

איכא דאמרי: רבי אילא נפק, רבי חנינא לא נפק.

הסבר: דנפק מאי טעמיה. דתניא: ארון העובר ממקום למקום - עומדים עליו בשורה,

ואומרים עליו ברכת אבליים ותחנומי אבליים.

דלא נפק מאי טעמא - דתניא: **ארון העובר ממקום למקום - אין עומדין עליו בשורה, ואין אומרים עליו ברכת אבלים ותנחומי אבלים.**

קושני: קשיין אהדדי!

תירוץ: לא קשיא, כאן - ששלו קיימת, כאן - בשאין שלדו קיימת, ורב הונא שלדו קיימת הוה. דלא נפק - לא סיימוה קמיה.

דבר רביעי שקרה במיתתו: אמרי: היכא נינחיה?

רב הונא ריבץ תורה בישראל ורבי חייא ריבץ תורה בישראל הוה.

מאן מעייל ליה? אמר להו רב חגא: אנא מעיילנא ליה, דאוקמתיה לתלמודאי כי הוינא בר תמני סרי שנין ולא חזי לי קרי, ומשמע ליה קמיה וידעי בעובדיה. דיומא חד אתהפיכא ליה רצועה דתפילין, ויתיב עלה ארבעין תעניתא.

עייליה, הוה גני יהודה מימיניה דאבוה, וחזקיה משמאליה. אמר ליה יהודה לחזקיה: קום מדוכתיך, דלאו אורח ארעא דקאים רב הונא. בהדי דקאים - קם בהדיה עמודא דנורא, חזייה רב חגא, איבעית. זקפיה לארוניה ונפק, אתא. והאי דלא איענש ענש - משום דזקפיה לארוניה דרב הונא.

מעשה: כי נח נפשיה **דרב חסדא**

- סבור לאותובי ספר תורה אפורייה, אמר להו רבי יצחק: מילתא דלרביה לא סבירא ליה, אגן ניקום נעביד ליה?
- סבור דלא למישלל קרעייהו. אמר להו רבי יצחק בר אמי: חכם, כיון שהחזירו פניהם מאחורי המטה - שוללין.

מעשה: כי נח נפשיה **דרבה בר הונא ורב המנונא** אסקינהו להתם, כי מטו אגישרא קמו גמלי. אמר להו ההוא טייעא: מאי האי?

אמרו ליה: רבנן דקא עבדי יקרא אהדדי. מר אמר: "מר ניעול ברישא", ומר אמר: "מר ניעול ברישא".

אמר: דינא הוא דרבה בר הונא ליעול ברישא.

חליף גמליה דרבה בר הונא, נתור ככיה ושניה דההוא טייעא.

דברי הספד לרב המנונא: פתח עליה ההוא ינוקא: גזע ישישים עלה מבבל ועמו ספר מלחמות. קאת וקפוד הוכפלו, לראות בשוד ושבר הבא משנער. קצף על עולמו וחמס ממנו נפשות, ושמוח בהם ככלה חדשה. רוכב ערבות שש ושמוח בבא אליו נפש נקי וצדיק.

דברי הספד לרבינא: כי נח נפשיה **דרבינא** פתח עליה ההוא ספדנא: תמרים הניעו ראש על צדיק כתמר, נשים לילות כימים על משים לילות כימים.

שיחת רב אשי עם ספדנים על מה יגידו בהספד של רבינא (לפי מפרשים אחרים – בהספד שלו): אמר ליה רב אשי לבר קיפוק: ההוא יומא מאי אמרת?

אמר ליה, אמינא: "אם בארזים נפלה שלהבת - מה יעשו איזובי קיר, לויתן בחכה הועלה - מה יעשו דגי רקק, בנחל שוטף נפלה חכה - מה יעשו מי גבים."

אמר ליה בר אבין: חס ושלום דחכה ושלהבת בצדיקי אמינא. ומאי אמרת?

אמינא: "בכו לאבלים ולא לאבידה, שהיא למנוחה ואנו לאנחה." חלש דעתיה עליהו, ואתהפוך כרעייהו.

ההוא יומא לא אתו לאספודיה. והיינו דאמר רב אשי: לא בר קיפוק חליץ, ולא בר אבין חליץ.

עוד מעשה עם בר אבין: רבא, כי הוה אתא לדגלת אמר ליה לבר אבין: קום אימא מילתא. קאי ואמר: "באו רוב שלישיית במים, זכור ורחם. תעינו מאחריך כאשר מבעלה, אל תזניחנו כאות מי מרה."

הרב	דברי הספד עליו
רבי חנין חתניה דבי נשיאה הוה, לא קא הוו ליה בני, בעא רחמי והוו ליה. ההוא יומא דהוה ליה - נח נפשיה.	"שמחה לתוגה נהפכה, ששון ויגון נדבקו, בעת שמחתו נאנח, בעת חנינתו אבד חנינו." אסיקו ליה חנן על שמיה.

פתח עליה רבי יצחק בן אלעזר: "קשה היום לישראל כיום בא השמש בצהרים, דכתיב והיה כיום ההוא והבאתי את ענני כזהרית". ואמר רבי יוחנן: זה יומו של יאשיהו. עוד דבר שקרה במיתתו: יתיב רבי אמי שבעה ושלישים. תגובה: אמר רבי אבא בריה דרבי חייא בר אבא: רבי אמי דעבד לגרמיה הוא דעבד. דהכי אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: אפילו רבו שלימדו חכמה - אינו יושב עליו אלא יום אחד.	רבי יוחנן
פתח עליה ההוא ספדנא: "ארץ שנער הרה וילדה, ארץ צבי גידלה שעשועיה. אוי נא לה אמרה רקת, כי אבדה כלי חמדתה."	רבי זירא

מה קרה במיתתו	הרב
אחיתו עמודי דקסרי מיא	רבי אבהו
שפעו מרזבי דציפורי דמא	רבי יוסי
אתחמיאו כוכבי ביממא	רבי יעקב
איעקרו כל אילניא	רבי אסי
נחיתו כיפי דנורא מרקיעא	רבי חייא
אישתעו צלמנייא והוו למחלצייא	רבי מנחם ברבי סימאי
איתקצו כל אנדרטיא	רבי תנחום בר חייא
איתתרו שבעין מחתרתא בנהרדעא	רבי אלישיב
נחיתו כיפי דברדא מרקיעא	רב המנונא
נשוק כיפי דפרת אהדדי	רבה ורב יוסף
נשוק כיפי דדגלת אהדדי	אבוי ורבא
טעון דיקלי שיצי	רבי משרשיא

